Participatie Universiteitskwartier: voorstel voor vervolg

Aan [redacted] (ambtelijk opdrachtgever), [redacted] (bestuurlijke opdrachtgever)
Cc [redacted] (projectmanager Universiteitskwartier) en [redacted] (omgevingsmanager)
Btrft Vraag aan bestuurlijk overleg vanuit participatie-begeleiding
Tbv BO Universiteitskwartier 6 mei 2020
Dd 1 mei 2020

Uitgangssituatie en huidige situatie
Om een constructief gesprek met de buurt te kunnen voeren én het gesprek over dit bijzondere deel van de binnenstad ook in breder verband te voeren – is vanaf mei 2019 een participatieproces ingezet.

Aanvankelijk zou dit uitmonden in een concept-Strategisch Masterplan in november 2019.
Omdat meer tijd nodig bleek te zijn voor planvorming, is tussen november 2019 en februari 2020 een verlenging gegeven aan het participatieproces. Bij de publieke bijeenkomst op 11 februari 2020 is aangegeven dat het concept-Strategisch Masterplan in juni 2020 gereed zou zijn voor bespreking. Tot dat moment zou het participatieproces pauzeren.

Naar nu blijkt, is oplevering van het concept-Strategisch Masterplan niet voor het zomerreces te voorzien. Belangrijkste reden hiervoor is dat planvorming en advisering (waaronder: M&A, RCE en Commissie Ruimtelijke Kwaliteit) nog lopen en dat met name op een cruciaal onderdelen van het plan nog geen overeenstemming tussen de plannenmakers is.

Vanuit de verantwoordelijkheid naar u als opdrachtgever voor het participatieproces, kijk ik terug op het inmiddels doorlopen proces, maar deel ik ook mijn zorgen over de voortgang en de impact die dit heeft op de participatie. Tevens poog ik met een voorstel te komen om, gegeven het uitlopen van het proces, recht te blijven doen aan het participatieproces.

Zorgen
1. Een goed participatieproces staat en valt bij het opbouwen én onderhouden van de relaties met participanten. Dit vereist continuïteit in de contacten en perspectief op een gedeeld resultaat. Sinds medio februari 2020 is er geen continuïteit meer in de contacten met participanten, omdat – zoals ook afgesproken met de participanten – er in juni een slotbijeenkomst zou zijn waarin een samenhangend voorstel gepresenteerd zou worden (i.c. concept-plan). Dit is nu niet het geval. Hiermee dreigt het participatieproces zijn energie te verliezen. Dit leek al een beetje het geval te zijn aan het eind van de verlenging (zo rond de vijfde themabijeenkomst in februari 2020). Een tussentijds overleg met een vertegenwoordiging van VOL BG en/of de Klankbordgroep is goed, maar niet voldoende. In het participatieproces zijn velen anderen betrokken (geweest), zoals ook ondernemers, instellingen en bewoners die zich niet vertegenwoordigd voelen door VOL BG.
2. Aan het concept-Strategisch Masterplan wordt hard gewerkt. Een tweede conceptversie ligt er (april 2020). Maar uit deze conceptversie en uit de mondelinge toelichting op de planvorming, de advisering en de afstemming tussen gemeente en UvA, lijkt de conclusie getrokken te moeten worden dat de voorstellen voor BG3, BG5 en de tussenliggende openbare ruimte niet of in te beperkte mate zullen gaan beantwoorden aan de uitkomsten van het participatieproces. Tegelijkertijd lijken de standpunten van gemeente, UvA en adviezen over de aanpak van BG3, BG5 en de tussenliggende ruimte nog uit elkaar te lopen. Mijn persoonlijke indruk is tevens dat de recente discussies over dit ‘hart van het Universiteitskwartier’ behoorlijk hetzelfde zijn als de

discussies uit afgelopen jaar of zelfs jaren. Bezien vanuit het participatieproces en de participanten roept dit de vraag op: in hoeverre wordt er nu vooruitgang geboekt? En wordt er wel voldoende rekening gehouden met het participatieproces?
Uiteraard is participeren geen garantie voor het verzilveren van voorkeuren uit de samenleving in een plan, maar ik heb de indruk dat het heel goed mogelijk is om tot een voorstel voor het 'hart van het Universiteitskwartier' te komen, waarin participanten zich voldoende terug herkennen. Zo niet, dan zijn weliswaar algemene uitgangspunten uit het participatieproces terug te zien in de analyses van het concept-plan, maar waar het aankomt op strategische keuzes – zoals over het 'hart van het Universiteitskwartier' – lijkt het participatieproces niet of nauwelijks van belang te zijn geweest.

Stelling vanuit begeleiding participatieproces
Vanaf maart 2020 is er, zoals gesteld, een pauze in het participatieproces. Het verlengen van deze pauze tot na het zomerreces, is te motiveren naar participanten. Althans, wanneer te voorzien is dat er dan een concept-Strategisch Masterplan wordt voorgelegd waarin participanten zich (voldoende) herkennen.

Uiteraard gaat het concept-Strategisch Masterplan over meer dan het 'hart van het Universiteitskwartier'. Maar op basis van de ervaringen die zijn opgedaan tijdens het participatieproces, kan ik niet anders concluderen dat het voorstel voor dit deel van het gebied in belangrijke mate bepalend wordt voor de maatschappelijke ontvankelijkheid voor het gehele plan.

Andersom geredeneerd is het verplaatsen van de presentatie van het concept-plan naar een moment na de zomer in combinatie met een plan dat onvoldoende wordt herkend, ten zeerste af te raden. Dan is het namelijk niet ondenkbeeldig dat het participatieproces zich juist keert tegen de gemeente en het plan.

Voorstellen
3. Extra informatiebijeenkomst in juni 2020: participanten zullen moeten worden geïnformeerd over de uitgestelde presentatie van het concept-Masterplan. Om niet alleen te zenden, maar ook participanten de kans te geven om te reageren, is het voorstel om een online informatiebijeenkomst te organiseren. Tijdens deze online informatiebijeenkomst wordt een plenaire update gegeven van de stand van het planvormingsproces en is er gelegenheid voor het stellen van vragen. Deze online informatiebijeenkomst wordt vooraf gegaan door een huis-aan-huis verspreide informatiebrief (bewoners, ondernemers, instellingen). Inmiddels zijn er beproefde online technieken om zo'n presentatie te doen en online 'in gesprek te gaan'.
4. Extra aandacht voor (tijdelijk) beheer: in de afgelopen tijd hebben bewoners zich gemeld over werkzaamheden in de buurt die niet conform (beheer)afspraak zijn. Of dit terecht was, is lastig te beoordelen. Maar nu het concept-plan langer op zich laat wachten, is het voorstel om extra aandacht aan bewoners en ondernemers in het gebied te geven. Bijvoorbeeld door een wekelijks inbelmoment met de omgevingsmanager.
5. Updates: om een 'radio-stilte' te voorkomen, is het voorstel om ook tijdens de zomermaanden korte online updates te geven naar de buurt en andere participanten. De vorm hiervoor – via een digitale nieuwsbrief elke maand, via berichten op de webpagina of anderszins – is voor nadere uitwerking. Belangrijkste signaal met deze updates is dat er alles aan wordt gedaan om betrokkenen en belanghebbenden geïnformeerd te houden.
6. Borgen van uitkomsten participatieproces in komende afwegingen: in het doorlopen participatieproces heeft 'de buurt' duidelijk kunnen maken welke wensen er zijn. Deze wensen

gaan over algemene zaken – zoals de thema's veiligheid, leefbaarheid, eigenheid –, maar zijn nadrukkelijk ook tijdens bijeenkomsten concreet gemaakt over specifieke locaties. Het risico in de komende maanden ligt op de loer dat de planvorming te veel intern gericht raakt en de uitkomsten uit het participatieproces te veel op de achtergrond raken. Appèl aan de bestuurders van het stadsdeel is om in het 'regie houden' nadrukkelijk de uitkomsten van het participatieproces mee te geven aan degenen die nu actief in de voorbereiding betrokken zijn. Om een teveel 'interne gerichtheid' in zo'n planvormingsproces te voorkomen – en dat is in zo'n ingewikkelde afrondende fase zonder harde deadline eerder regel dan uitzondering – is het voorstel dat de externe begeleider van het participatieproces op gezette momenten adviseert over verdere afwegingen rondom bijvoorbeeld het 'hart van het Universiteitskwartier'. Zie dit vooral als een 'reminder' richting plannenmakers.

7. Naar een nieuw opleveringsmoment toewerken: voorstel is om de Klankbordgroep actiever te betrekken bij het voorbereiden van de nieuwe presentatie na de zomer. Zo wordt het contact tussen gemeente en bewoners- en ondernemersvertegenwoordigers onderhouden en is een gelijke informatieverstrekking naar alle participanten (en dat is breder dan VOL BG) geborgd.